

NOTAT

Arbejdsmarkedspension – hvad er det, og hvordan udbetales det?

21-11-2018

J.nr. 2018 - 7267

CAL

Mia Plougmann Mønsted

Hvad er en arbejdsmarkedspension?

En arbejdsmarkedspension kendetegnes først og fremmest ved, at pensionen er knyttet til dit ansættelsesforhold.

Arbejdsmarkedspensioner mindsker forskellen mellem din indtægt som erhvervsaktiv og som pensionist. For mange danskere vil arbejdsmarkedspensionen udgøre en væsentlig del af indtægterne som pensionist.

Normalt betaler både du og din arbejdsgiver til pensionen via lønnen. Pensionen udgør i de fleste tilfælde en fast procentdel af din løn. Hvis du er tjenestemand, indbetaler du ikke til pensionen, men optjener ret til den.

Der findes tre slags arbejdsmarkedspensioner:

1. overenskomstbaserede arbejdsmarkedspensioner, der er aftalt gennem en overenskomst
2. firmapensioner, der er aftalt mellem en arbejdsgiver og et pensionselskab
3. tjenestemandspensioner for statslige tjenestemænd og for tjenestemænd ansat i kommuner og regioner

Tjenestemandspensionerne uddybes ikke i det følgende, da bliver finansieret på finansloven eller via kommunernes eller regionernes budgetter, og ikke kan omlægges til aldersopsparring.

1. Overenskomstbaserede ordninger

De overenskomstbaserede ordninger udgør hovedparten af arbejdsmarkedspensionerne. En overenskomstbaseret ordning gælder for en gruppe af lønmodtagere, som typisk har samme erhvervmæssige eller uddannelsesmæssige tilhørsforhold, uanset hvilken virksomhed de er ansat i.

Det er lønmodtagerorganisationerne og arbejdsgiverne, der aftaler løn og pension i overenskomster, der gælder for alle ansatte inden for området.

2. Firmapensioner

En firmapension omfatter medarbejderne på en bestemt virksomhed. Arbejdsgiveren kan derfor frit vælge, hvilket pensionselskab, der skal administrere ordningen.

Ordningen er bundet af de aftaler, der er indgået mellem arbejdsgiveren og de ansatte i virksomheden om, hvordan pensionsordningen skal sættes sammen, og hvad den skal dække.

En overenskomstbaseret arbejdsmarkedspension er obligatorisk og solidarisk. Det betyder, at alle, der er omfattet af ordningen, bliver optaget på lige vilkår. Firmapensioner er også obligatoriske og som regel solidariske.

Man har i kraft af sit arbejde både ret og pligt til at være omfattet af den ordning, der gælder på ens overenskomstområde eller i den virksomhed, hvor man arbejder. Man kan derfor ikke blive afvist fra at blive optaget i en ordning, ligesom man heller ikke kan melde sig ud af ordningen.

Arbejdsmarkedspensioner er indrettet for at tilgodese en hel gruppe lønmodtageres behov. Derfor bliver der taget udgangspunkt i gruppen som helhed og de mest efterspurgte ønsker og behov for pensionsdækning, når aftalerne bliver forhandlet af arbejdsmarkedets parter eller i den enkelte virksomhed. Man vurderer altså ikke behovet hos den enkelte person.

Det betyder således, at man er tvunget til at have en arbejdsmarkedspension, når man er ansat på en arbejdsplads, hvor indbetalinger på en arbejdsmarkedspension er en del af lønpakken.

Udbetaling af arbejdsmarkedspensioner

Arbejdsmarkedspensioner, der er aftalt mellem arbejdsgivere og lønmodtagere, kan være opbygget på mange forskellige måder. Man skelner typisk mellem fire forskellige typer, alt efter hvordan pengene bliver udbetalt:

Livrente

En livrente er normalt livsvarig. Men den kan også udbetales over mindst ti år og kaldes da en ophørende livrente. En livrente kan oprettes, uanset hvor gammel du er. Livrenten kan som hovedregel tidligst begynde at blive udbetalt fem år før din folkepensionsalder. Udbetalingerne er skattepligtige.

Ratepension

Med en ratepension får du årlige udbetalinger i 10 til 25 år. Ratepensionen kan som hovedregel tidligst begynde at blive udbetalt fem år før din folkepensionsalder og senest 10 år efter din folkepensionsalder. Udbetalingerne er skattepligtige. Du kan vælge at omlægge ratepensionen til en livsvarig livrente på et senere tidspunkt.

Kapitalpension

En kapitalpension bliver udbetalt som et engangsbeløb og kan tidligst blive udbetalt fem år før din folkepensionsalder og senest 10 år efter din pensionsalder. Udbetalingerne er afgiftspligtige med 40 pct. Du kan vælge at omlægge din kapitalpension til en ratepension eller livrente. Det er ikke længere muligt at indbetale på en kapitalpension med fradragsret.

Aldersforsikring/aldersopsparing

En aldersforsikring bliver udbetalt som et engangsbeløb og fungerer stort set på samme måde som en kapitalpension. Forskellen ligger i, at du betaler skatten ved indbetalingen og ikke ved udbetalingen, som er afgiftsfri. Ligesom kapitalpensionen kan aldersforsikringen som hovedregel tidligst blive udbetalt fem år før din

folkepensionsalder og senest 10 år efter det tidligste tidspunkt. Ordningen kaldes en "aldersopsparring", hvis den er oprettet i et pengeinstitut, og "aldersforsikring", hvis den er oprettet i et pensionselskab.

En arbejdsmarkedspensionsordning indeholder således flere typer pensioner, som det er op til kunden at vælge imellem. Det er forud for det valg, at det er afgørende for kunden at få den rette rådgivning om omlægning, herunder fx omlægningen til aldersopsparring, som kan have betydning for eventuelle sociale ydelser. Det er den problemstilling, som L 87 adresserer.